EVERSHEDS SUTHERLAND OTS & CO

OÜ Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots & Co
Kentmanni 4/Sakala 10
10116 Tallinn
Eesti

Registrikood 10639559

T: 622 9990

eversheds-sutherland.ee

06. november 2026

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1, 10112 Tallinn
E-post info@sm.ee

RE: Kiirabi korraldusega seotud tervise- ja tööministri määruste muutmine

Austatud Sotsiaalministeeriumi esindajad

Pöördume Teie poole meie kliendi MTÜ Eesti Kiirabi Liit (edaspidi **EKL**) nimel ja ülesandel selleks, et vastata Sotsiaalministeeriumi 02.11.2026 kirjale nr 1.2-5/2434-4 (edaspidi **02.11.2026 kiri**) seoses sotsiaalministri määruse „Kiirabi korraldusega seotud tervise- ja tööministri määruste muutmine" eelnõu (edaspidi **eelnõu**) kohta arvamuse avaldamisega.

I Sissejuhatus

1. EKL-i juhatus jõudis seisukohale, et EKL ei saa eelnõud esitatud kujul toetada, kuna EKL-ile ei ole esitatud piisavaid andmeid ja analüüse, mille põhjal hinnata kavandatud muudatuste põhjendatust ning mõju kiirabi kättesaadavusele, kvaliteedile, patsiendiohutusele ja personali töökorraldusele. Ühtlasi jääme oma 22.10.2026 kirja seisukoha juurde, et eelnõu kiireloomulisus ei ole põhjendatud.

2. Vastuseks 02.11.2026 kirja väidetele märgime järgmist:

    1) Muudatuste tutvustamine ei asenda EKL-i vajadust tutvuda muudatuste aluseks oleva teabega (vt seisukoha p 4);
    2) Õigusliku võimaluse loomine vajab samuti sisulist põhjendust (vt seisukoha p 5);
    3) Palume esitada EKL-i seisukoha kujundamiseks vajaliku teabe (vt seisukoha p 6).

3. Lähtudes eeltoodust kordame oma palvet pikendada eelnõu suhtes arvamuse esitamise tähtaega 30 päevani, milline tähtaeg hakkab kulgema alates päevast, mil Sotsiaalministeerium esitab EKL-ile käesoleva seisukoha p-s 6.5 näidatud teabe.

II EKL-i seisukoht

4. Muudatuste tutvustamine ei asenda EKL-i vajadust tutvuda muudatuste aluseks oleva teabega

4.1. 02.11.2026 kirjas viidatakse sellele, et EKL-i esindajatele tutvustati 19.10.2026 kohtumisel kavandatavate kiirabibrigaadide arvu, liigitust ja paiknemist. Märgime, et muudatuste kavandi tutvustamine annab ülevaate kavatsustest, kuid ei asenda nende aluseks olevaid andmeid, arvutusi ja mõjuanalüüse.

4.2. EKL-i küsimus ei ole üksnes selles, milliseid kiirabireformiga seotud muudatusi kavandatakse, vaid selles, mille põhjal on jõutud järeldusele, et kavandatud brigaadide arv, koosseis ja töökorraldus võimaldavad tagada vajaliku abi ning parandada teenuse kättesaadavust ja jätkusuutlikkust. Seetõttu ei kõrvalda 19.10.2026 kohtumisel antud ülevaade EKL-i 22.10.2026 kirjas tõstatatud teabevajadust.

4.3. Täiendavalt, 02.11.2026 kirja väide, et EKL-i esindajatele tutvustati 19.10.2026 kohtumisel kiirabibrigaadide arvu, liigitust ja paiknemist, lükkab ümber Sotsiaalministeeriumi varasema väite, et eelnõu kehtestab vaid kiirabireformi õiguslikud alused ning et kiirabireformi üksikasjad määratakse kindlaks Terviseameti poolt. Eelnõu on osa kiirabireformist ning kiirabireformi põhjendatust saab hinnata vaid siis, kui on teave kiirabi reformi aluseks olevate andmete ja analüüside kohta.

4.4. Kokkuvõttes: kavandatavate kiirabibrigaadide arvu, liigituse ja paiknemise muudatuste tutvustamine 19.10.2026 kohtumisel ei asenda EKL-i vajadust tutvuda muudatuste aluseks oleva teabega.

5. Õigusliku võimaluse loomine vajab samuti sisulist põhjendust

5.1. EKL võtab teadmiseks Teie selgituse, et eelnõu ei kohusta kiirabipidajaid kohe kaheliikmelisi brigaade moodustama ning pilootprojekti rakendamine eeldab eraldi korralduslikke otsuseid ja kokkuleppeid.

5.2. Rõhutame, et ka lubava või võimaldava normi puhul peab olema võimalik hinnata normi põhjendatust, st antud juhul seda, millistel tingimustel on vähendatud koosseisuga kiirabibrigaadide rakendamine põhjendatud ja ohutu. Võimalus teha hiljem rakendusotsuseid ei asenda vajadust põhjendada praegu eelnõuga muudetavaid brigaadide arvu ja koosseisu nõudeid ning kirjeldada nende rakendamisega seotud riske ja vajalikke kaitsemeetmeid.

5.3. Meie seisukohta kinnitab Riigikontrolli 03.11.2026 aastaaruande „Tervishoid surve all – suutlikkus toime tulla" (edaspidi **03.11.2026 aruanne**) punkt 119: *„Kaheliikmeliste brigaadide ulatuslikum kasutamine eeldaks kehtivate brigaadikoosseisu nõuete muutmist ning vajalike oskuste, vastutuse ja väljaõppe tagamist. Praeguses mudelis on kaheliikmelise brigaadi kasutamine erand ja eeldab Terviseameti luba. Enne uue mudeli laiemat rakendamist tuleks Sotsiaalministeeriumil ja Terviseametil hinnata, kas olemas on piisavalt vajaliku ettevalmistusega töötajaid ning milline üleminekuaeg on realistlik.*" EKL-il puudub teave, kas Sotsiaalministeerium ja Terviseamet on Riigikontrolli viidatud asjaolusid hinnanud – 24.09.2026 teabenõue ja selgitustaotlus on tänase päeva seisuga täitmata.

5.4. Kokkuvõttes: eelnõu on osa kiirabireformist ja eelnõu seletuskirja kohaselt on eelnõul positiivne mõju kiirabiteenuse kättesaadavusele, jätkusuutlikkusele ja personali kättesaadavusele. EKL-ile ei ole esitatud kiirabireformi aluseks olevaid andmeid, mistõttu EKL ei saa avaldada seisukohta, kas eelnõu on sisuliselt põhjendatud või mitte.

6. Taotlus esitada EKL-i seisukoha kujundamiseks vajaliku teave

6.1. Esiteks on oluline rõhutada, et ka Riigikontroll on korduvalt, st nii 03.11.2026 aruandes kui ka 13.01.2025 aruandes „Kiirabi korraldus. Kas kiirabi kasutatakse ja juhitakse eesmärgipäraselt?" (edaspidi **13.01.2025 aruanne**) juhtinud mh Sotsiaalministeeriumi ja Terviseameti tähelepanu asjaolule, et kiirabi teeninduspiirkondade arvu, paiknemise ja brigaadide jaotuse teeninduspiirkondade kaupa aluseks peab olema asjaomane analüüs ning kontrollitavad ja kvaliteetsed andmed.

6.2. 13.01.2025 aruande asjakohaste seisukohtade kokkuvõte:

1) Lk 4 – Arvestades, et kiirabi on elutähtis teenus ning kiirabiteenuse osutamiseks kulub suur hulk raha, peavad teeninduspiirkondade jaotuse ja brigaadide paiknemise kohta tehtud otsused olema dokumenteeritud ja tehtud valikute alused üheselt selged;
2) Punktid 100-103 - Teatav selgusetus kiirabi teeninduspiirkondade jaotuse alustes on mainimist vääriv probleem, sest teeninduspiirkonnad ja kiirabibrigaadide arv on kaua samad olnud. Juba 2014. aastal tehti kriitikat, et otsustamise alused ei olnud selged ja läbipaistvad;
3) Punkt 111 – Kiirabiteenuse nõuetekohasuse hindamisel on oluline andmete kvaliteet, mille pealt seda tehakse;
4) Punktid 120-121 – Tervisekassa 2019. aasta analüüsis ei ole analüüsitud teeninduspiirkondade muutmise vajadust ja see ei puuduta ka teisi kiirabi kättesaadavuse ning teeninduspiirkondade ja brigaadide paiknemise seisukohalt olulisi asjaolusid. Näiteks oleks lisaks elanike arvule ja asustustihedusele tarvis arvestada ka haiglate asukohti, suuremat liikumiskiirust võimaldavate maanteede lähedust ja teel olevaid takistusi (nt raudtee ülesõidukohad) ning seda, milliseid tervishoiuteenuseid haigla on suuteline pakkuma. Võrdluseks, 20 HVA-haiglast 11 on üldhaiglad, kus viimastel aastatel on tervishoiuteenuste arv vähenenud, ja seetõttu võib olla vaja patsient kaugemale viia;
5) Punkt 122 – Tervisekassa tegevuse hindamisel on vaja arvestada, et Tervisekassa juhatus peab otsuste tegemisel lähtuma riigi tervishoiupoliitikast. Näiteks on Sotsiaalministeeriumi

veetav kiirabi arengusuundade koostamine veninud, sest vastu pole suudetud võtta teisi olulisi arengudokumente (esmatasandi tervishoiu arengukava, haiglavõrgu arengusuunad), mis on kiirabi arengusuundade kujundamiseks vajalikud.

6.3. 03.11.2026 aruande asjakohaste seisukohtade kokkuvõte:

1) Lk 4 – Kiirabikorralduses püsivad samal ajal varasemas auditis tõstatatud probleemid, mistõttu ei ole piisavalt tagatud, et inimese abivajaduse kiireloomulisust hinnatakse ühtlaselt ja vajalik terviseinfo liigub koos patsiendiga. Puudulikud ja raskesti võrreldavad andmed ei võimalda ka piisavalt hästi hinnata kiirabi kvaliteeti, avastada probleeme ega suunata nende lahendamist.
2) Punkt 116 – Kiirabi koormuse kõrval vajab ajakohastamist ka kiirabiteenuse enda korraldus. 2025. aastal valmisid „Kiirabiarengusuunad 2035" ,milles käsitletakse mitut Riigikontrolli 2025. aasta auditis esile toodud probleemi. Arengusuundades kavandatud muudatused on rakendamata ning mitmed auditis tuvastatud teenuse korralduse, kvaliteediseire, andmete ja vastutuse jaotusega seotud probleemid ei ole praktikas veel lahendatud;
3) Punkt 120 – Enne kui teeninduspiirkondi, baaside paiknemist ja brigaadide koosseisu ulatuslikult muuta, peaks Sotsiaalministeerium koos Terviseameti ja Tervisekassaga tagama tervikliku mõju- ja riskihinnangu. Hinnata tuleb vähemalt mõju kiirabi kättesaadavusele, reageerimisajale, patsiendiohutusele, tööjõuvajadusele ja teenuse toimepidevusele. Aruande koostamise ajal oli Terviseamet teinud muudatuste ettevalmistamiseks arvutusi ja analüüse, kuid lõpliku võrgumudeli terviklikku mõjuanalüüsi ei olnud veel valminud;
4) Punkt 137 – Et erakorralist abi eesmärgipärasemalt kasutada ja kiirabikorraldust arendada, tuleks Sotsiaalministeeriumil teha järgmist:
   • kujundada koos Tervisekassa, Terviseameti ja Häirekeskusega terviklik tööajavälise ja erakorralise abi korraldus, määrata selgelt teenuste rollid ning leppida kokku infovahetus ja vastutus patsiendi edasise abi korraldamisel;
   • tagada koos Tervisekassaga vajaduspõhiselt kättesaadav tööväline esmatasandi abi ning hinnata selle mõju EMO ja kiirabi kasutamisele;
   • hinnata koos Terviseameti ja Tervisekassaga enne kiirabi teeninduspiirkondade, baaside paigutuse ja brigaadide koosseisu ulatuslikku muutmist terviklikult, millist mõju avaldavad muudatused kiirabi kättesaadavusele, reageerimisajale, patsiendiohutusele, tööjõu-vajadusele ja kiirabi toimepidevusele ning millised on nendega seotud riskid;
   • tagada koostöös Tervisekassaga võrreldavad andmed kiirabi kvaliteedi kohta ja e-kiirabi arenduse lõpuleviimine.

6.4. Mõlemad aruanded rõhutavad, et kiirabireformi läbiviimise aluseks: *(a)* peavad olema kvaliteetsed ja võrreldavad andmed; ja *(b)* peab olema hinnang, milles hinnatakse terviklikult kiirabi teeninduspiirkondi, baaside paigutust ja brigaadide koosseisu ulatuslikku muutmist, sh seda, millist mõju avaldada muudatused kiirabi kättesaadavusele, reageerimisajale, patsiendiohutusele, tööjõuvajadusele ja kiirabi toimepidevusele ning nendega seotud riske. Sotsiaalministeerium, Terviseamet ja Tervisekassa ei ole viidatud andmeid, st 24.09.2026 teabenõudes ja selgitustaotluses küsitud andmeid EKL-ile edastanud, mistõttu EKL ei saa ilma nende andmete ja hinnanguteta anda põhjendatud seisukohta eelnõu suhtes.

6.5. Teiseks, EKL peab eelnõu suhtes põhjendatud seisukoha esitamiseks vajalikuks saada vähemalt:

1) rahastatavate kiirabibrigaadide miinimumarvu kujunemise arvutused ja lähteandmed ning põhjenduse, kuidas see vastab piirkondlikule abivajadusele;
2) kaheliikmeliste brigaadide kavandatud ülesannete, pädevuse ja kasutuspiirangute kirjelduse, sealhulgas üldõe teise liikmena kaasamise väljaõppe- ja pädevusnõuded;
3) hinnangu sellele, kuidas kavandatud koosseis mõjutab raskete ja samaaegsete väljakutsete teenindamist, lisabrigaadi kaasamise vajadust, patsiendivedu ning töötajate koormust ja ohutust;
4) kavandatud muudatuste ressursi- ja rahastusarvutused, sealhulgas lisatoe ja väljaõppe vajaduse;
5) pilootprojekti kava koos lähteolukorra, hindamiskriteeriumide ning piloodi muutmise, peatamise ja tulemuste põhjal edasiste otsuste tegemise tingimustega;
6) 03.11.2026 aruande punktis 137 viidatud terviklik mõjuhinnang kiirabi teeninduspiirkondade, baaside paigutuse ja brigaadide koosseisu ulatusliku muutmise kohta, sh selle kohta, millist

mõju avaldavad muudatused kiirabi kättesaadavusele, reageerimisajale, patsiendiohutusele, tööjõuvajadusele ja kiirabi toimepidevusele ning millised on nendega seotud riskid;

6.6. Kui mõni nimetatud analüüs või andmestik puudub või on alles koostamisel, palume sellest selgelt teada anda ning esitada selle valmimise ajakava. Üldine kinnitus, et Sotsiaalministeerium on 24.09.2026 teabenõudele ja selgitustaotlusele vastatud võimalikuks peetud ulatuses, ei anna EKL-ile vajalikku alust eelnõu mõju hindamiseks.

6.7. Kokkuvõttes: EKL palub eelnõu suhtes põhjendatud seisukoha esitamiseks esitada EKL-ile käesoleva seisukoha punktis 6.5 näidatud teave.

III Lõppsõna

7. EKL mõistab vajadust jätta kiirabiteenuse osutajatele piisav ettevalmistusaeg järgmiseks lepinguperioodiks. Konkursi ajakava, st piisav ettevalmistusaeg ei asenda siiski muudatuste sisulist põhjendust ega mõju hindamiseks vajalikku teavet.

8. EKL palub eelnõu praegusel kujul mitte vastu võtta, esitada mh EKL-ile puuduvad andmed ja analüüsid ning võimaldada EKL-il anda nende kohta põhjendatud hinnang.

9. EKL on valmis osalema andmete ja analüüside sisulises arutelus ning põhjendatud muudatuste ettevalmistamises. Käesolev kiri väljendab EKL juhatuse seisukohta praegu kättesaadava teabe põhjal: vajaliku tõendusmaterjali puudumisel ei saa EKL eelnõud toetada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maivi Ots
vandeadvokaat

Toomas Pikamäe
vandeadvokaat

MTÜ Eesti Kiirabi Liit esindajad